

TIETOA

Tämä potilasopas on laadittu yhdessä Tays psykiatrian henkilökunnan ja kokemusasiantuntijoiden kanssa.

www.tays.fi

Tarkkailuaika

Oppaassa kerrotaan, mitä tarkkailuaika tarkoittaa, millaisesta hoidosta on kyse ja kuinka kauan tarkkailuaika voi kestää.

Tarkkailuaikana selvitetään tarvetta sairaalahoitoon

Kun sinut on otettu mielenterveyslain mukaiseen tarkkailuun, on sairaalan tehtävänä arvioida psyykkistä terveyttäsi ja hoidon tarvettasi. Mielenterveyslain mukaan tarkkailuun voidaan asettaa, jos on aihetta epäillä vakavaa mielenterveyden häiriötä. Tarkkailuaika kestää sairaalaan tulopäivän lisäksi enintään neljä päivää, jonka jälkeen tehdään päätös, miten hoito jatkuu.

Tarkkailu voidaan suorittaa ainoastaan psykiatrisessa sairaalassa, joten et voi poistua tarkkailuaikana sairaalasta.

Päivystävä lääkäri päättää sairaalan ulkopuolisen lääkärin tekemän tarkkailulähetteen ja tekemänsä arvion perusteella tarkkailuun asettamisesta.

Tarkkailuaikana sinua koskevat potilaan oikeudet

Tarkkailuaikana sinulla on oikeus hyvään hoitoon ja kunnioittavaan kohteluun, oikeus osallistua hoitoasi koskevien asioiden käsittelyyn, oikeus saada tietoa hoitoa koskevista asioista sekä oikeus tutustua omiin potilasasiakirjoihisi erikseen sovittavalla tavalla. Saat itse päättää kenelle ulkopuolisille hoitoasi koskevia tietoja annetaan.

Nämä ovat kaikki sinun laillisia oikeuksiasi tarkkailuaikana.

Kohtelussasi pyritään kaikin tavoin kunnioittamaan vakaumustasi, yksityisyyttäsi sekä itsemääräämisoikeuttasi.

Tarkkailujakson aikana sinua hoidetaan

Tarkkailussa ollessasi voitiasi havainnoidaan tiiviisti osastolla. Käyttäytymistäsi, kommunikointiasi, suhtautumistasi toisiin ihmisiin sekä mielialaasi ja psyykkistä voitiasi seurataan. Kanssasi käydään keskusteluja sekä aamu- että iltapäivällä ja lääkäri haastattelee sinua säännöllisesti. Yöaikaan havainnoidaan, kuinka nuket.

Myös yleistä terveydentilaasi arvioidaan ja tarvittavat laboratorio- ja muut mahdolliset tutkimukset tehdään sekä selvitetään avo- / jatkohoidon mahdollisuuksiasi.

Tarkkailuaikana henkilökunta arvioi päivittäin, täytyvätkö tahdosta riippumattoman hoidon edellytykset. Mikäli edellytykset eivät täyty, tarkkailu lopetetaan välittömästi.

Tarkkailuaika on osa psykiatrista tehohoitoa ja hoito aloitetaan tarkkailusta huolimatta tehokkaasti. Pyrimme saavuttamaan luottamuksesi ja selvittämään elämäntilannettasi.

Tarkkailuaikana keskeistä on psyykkisen ensiavun ohella nopea, kattava ja tehokkaasti toteutettu tilanteen arviointi.

Mahdollisimman varhaisessa vaiheessa pyritään kuulemaan myös läheisiäsi ja perhettäsi. Jos et halua, että asioistasi kerrotaan läheisillesi, heillä on oikeus kuitenkin tulla sairaalassa kuulluksi ja heille annetaan mahdollisuus kertoa asioista ilman, että sinun tietojasi kerrotaan heille. Yksilöllisen arvion perusteella psykiatrista hoitoa voidaan aloittaa, vaikka tarkkailuaika yhä jatkuisi.

Sairaalassa työskentelee laaja joukko ammattilaisia

Tarkkailussa ollessasi tapaat monia työntekijöitä. Hoitavaan henkilökuntaan kuuluvat muun muassa lääkärit, sairaanhoitajat, mielenterveyshoitajat, psykologit, sosiaalityöntekijät, terapeutit sekä ohjaajat.

Sairaalassa työskentelee myös järjestyksenvalvoja, sihteereitä ja sairaalahuoltajia. Salassapitovelvollisuus koskee näitä kaikkia ammattiryhmiä.

Turvallisuudestasi ja perustarpeistasi huolehditaan

Tarkkailuun määrääminen saattaa tuntua sinusta hämmentävältä ja myös osastolla olevat potilaat voivat tuntua erikoisilta ja pelottaviltakin. Sairaalassa ei hyväksytä häiritsevää tai uhkaavaa käytöstä ja henkilökunta on koulutettu toimimaan kaikissa mahdollisissa tilanteissa turvallisuuden takaamiseksi. Jos koet tästä huolimatta uhkaa, älä epäröi kertoa siitä henkilökunnalle.

Perustarpeistasi huolehditaan tarkkailujaksolla. Sairaalassa saat aamiaisen, lounaan, kahvit, päivällisen ja iltapalan. Pääset käymään suihkussa ja tarvittaessa myös pyykkiä on mahdollista pestä. Voit valita, käytätkö omia vai sairaalan vaatteita. Sinulla on mahdollisuus osallistua osastolla tapahtuviin toimintoihin.

Sosiaalityöntekijä avustaa tarvittaessa sinua sairaalan ulkopuolisten järjestelyjen kanssa ja sairaalapastori tarjoaa uskuntoon sitoutumatonta keskusteluapua.

Halutessasi lopettaa tai vähentää tupakointia saat käyttöösi nikotiinikorvaustuotteita. Tupakoinnille on varattu omat tilansa ja tupakkatuotteita voit ostaa sairaalan kahviolta.

Suomen laki määrittää tarvittaessa pakkokeinojen käyttöä

Jos tarkkailuajana välttämättömästä hoidostasi ei päästä yhteisymmärrykseen tai olet vaaraksi itsellesi tai muille, voidaan joskus joutua toimimaan tahtosi vastaisesti. Useimmiten nämä tilanteet liittyvät lääkitykseen tai vapaan ulkoilun rajoittamiseen.

Suomen lain mukaan potilaan perusoikeuksia saa rajoittaa ainoastaan mielenterveyslain mukaisen tarkkailun tai tahdosta riippumattoman hoidon aikana.

Itsemääräämisoikeuttasi rajoitetaan vain sen ajan kuin on välttämätöntä sairauden tai turvallisuuden vuoksi.

Itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta päättää aina lääkäri. Rajoitukset on lopetettava heti, kun vointi sen sallii.

Halutessasi lisää tietoa voit tutustua mielenterveyslakiin sekä Valviran ohjeeseen Tietoa tahdosta riippumattomasta psykiatrisesta hoidosta ja potilaan oikeuksista (Valvira 2017). Saat ne henkilökunnalta.

Ristiriitatilanteiden selvittäminen hoidossasi

Ristiriitatilanteet sekä näkemyserot sinun ja henkilökunnan välillä ovat mahdollisia. Sinun tulisi kertoa tarvittaessa eroavista kannoistasi, sillä yleensä näistä asioista pystytään sopimaan keskustelun avulla. Tarvittaessa voit puhua yksikön esimiehen kanssa, joka on yleensä osastonhoitaja.

Jos kuitenkin tunnet, että lailliset oikeutesi eivät toteudu, on sinulla oikeus ottaa yhteyttä potilasasiamieheen, joka auttaa sinua tapauksesi käsittelyssä. Halutessasi ottaa yhteyttä potilasasiamieheen voit kysyä ja saada apua henkilökunnalta.

Jos ristiriidat eivät ratkea keskusteluiden avulla, voit tehdä muistutuksen tai valituksen hoidostasi ja / tai kohtelustasi. Myös tässä saat apua henkilökunnalta.

Tarkkailujakso voi jatkua pitempänä sairaalahoitona

Tarkkailujakso sairaalassa voi kestää sairaalan tulopäivän lisäksi enintään neljä päivää. Minimiaikaa ei ole määritelty. Tarkkailujakson päättyessä tehdään tarkkailulausunto, josta selviää, täytyvätkö tahdosta riippumattoman hoidon edellytykset.

Perusteet, joilla sinut voidaan mahdollisesti määrätä tahdosta riippumattomaan hoitoon, ilmenevät ylilääkärin tekemästä kirjallisesta päätöksestä, joka annetaan sinulle tiedoksi.

Myös sinun mielipiteesi on kirjattava päätökseen. Vahvistat allekirjoituksellasi, että olet saanut päätöksen tiedoksesi

Jos kieltäydyt allekirjoittamasta tiedoksisaantilomaketta, päätöksen tiedoksiannosta allekirjoittaa kaksi terveydenhuollon ammattihenkilöä.

Päätös on voimassa niin kauan kuin edellytyksen tahdosta riippumattomaan hoitoon ovat olemassa. Kirjallisesta päätöksestä saat kopion itsellesi. Päätöksestä voit halutessasi valittaa hallinto-oikeuteen. Saat valituksen tekemiseen automaattisesti ohjeet.